СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК LI. Джерзі Сіти, Н. Дж., субота, 20. лютого 1943. No. 34. Jersey City, N. J., Saturday, February 20, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Пані Чіянґ Взиває до Розбиття Японії

ВАШИНҐТОН. — Дружина Чіянґ Кай-Шека, начального команданта китайських військ, котра перебуває у Вашинґтоні як гостя президента Рузвелта, виголосила на спільному засіданню палати послів і палати сенату американського конґресу промову, в котрій закликала не відкладати воювання проти Японії до перемоги над Гітлером, але воювати проти неї негайно тепер. Вона запевняла конґрес, що всі свободолюбні народи світу хочуть здійснення програми президента Рузвелта про чотири свободи.

Промову пані Чіянґ принято оваційними оплесками.

Важна Оповістка в Справі Концерту Любки Колесси

Як каже повідомлення до преси, видане в четвер сполудне Мис Метюс з фірми „Коломбія Консертс, Інк.", американський концерт-дебют Любки Колесси, світової слави української піяністки, що за старанням цеї фірми мав відбутися в Тавн Гол у Ню Йорку в неділю, 21. лютого, відложено на пізнішу дату в березні по причині наглого занедужання артистки на інфлюенцу.

Повідомлення подає теж, що докладна дата того концерту буде оголошена, як лише Любка Колесса виздоровіє зо своєї недуги, котра, щоправда не є небезпечна, але всетаки не дозволяє їй відбути довшу подорож з дому в Торонто на концерт у Ню Йорку.

Білети, закуплені на завтрішній концерт, як каже заява фірми, будуть важні на відложений концерт.

ҐЕБЕЛЬС КЛИЧЕ АЛІЯНТІВ ДО ЄДНОСТИ З ОСЕЮ ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ

У своїм радіовім заклику до німців і заграниці д-р Йосиф Ґебельс, націстичний міністер пропаганди, заповідав німцям, що вони стоять перед найбільшими жертвами цеї війни. Звертаючися до заграниці, він представляв Німеччину як одиноке забороло перед большевизмом, який на його думку мусить залляти всю Европу на випадок розбиття націстичної Німеччини. В цей спосіб він пробував перехилити публичну опінію й уряди Америки й Британії до націстичної Німеччини. Далі він по давньому лучив большевизм зо жидами.

СЕКРЕТАР ВІЙНИ ПРО НЕВДАЧУ В АФРИЦІ

Невдачі, які потерпіли американські війська в боях з військами маршала Ромеля, були предметом важної заяви секретаря війни Стимсона на його конференції з пресою в Вашинґтоні. Стимсон сказав: „Цих невдач не треба поменшувати, але й не треба прибільшувати".

ЧОМУ НЕ ЗГАДАЛИ ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ?

В совєтській „Правді" написав Заславський, що балтійські держави та Басарабія є „органічною" частиною СССР, згідно з совєтською конституцією. Нюйорський польський часопис „Нови Сьвят" думає, що те саме становище займуть Совєти і до західно-українських та білоруських земель, котрі перше були під Польщею. „Правда", мовляв, наразі збуває це мовчанкою, „бо саме тепер червона армія зближається до Польщі", а ніби „пощо викликувати вовка з ліса". Але, каже далі „Нови Сьвят", Совєти це зроблять пізніше і „на підставі совєтської конституції" захочуть „повороту тих земель до Росії".

БРИТІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПРОТИ НЕГАЙНОГО ВИКОНУВАННЯ ПЛЯНУ БЕВЕРИДЖА

ЛОНДОН. — Британський парлямент відкинув 335 голосами проти 119 поставлений Партією Праці внесок, аби британський уряд брався ще підчас війни переводити в життя плян Беверіджа про суспільне забезпечення.

Дебата над внеском була гаряча, а після голосування провідники Партії Праці підняли питання, чи їх партія має надалі піддержувати урядову коаліцію, чи з неї виступити.

НАЦІСТИ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ЖИДІВ В УКРАЇНІ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 17. лютня. (ОНА). — За останніми виданнями німецьких ґазет в Польщі, німці вже вислали на Україну 30,000 жидів, призначених на розстріл. Ці нещасливі люди дотепер сиділи в концентраційних таборах в Ченстохові. Тепер німці вибрали в ченстоховських таборах жидівських старців, немічних і дітей і вислали їх тягаровими ваґонами до Рави Руської, в Галичині, що є центральним пунктом, куди німці звозять жидів і де їх вибивають.

Конґрес Проти Побору Батьків Перед Вичерпанням Недружених

ВАШИНҐТОН. — Військовий комітет палати представників заявився подавляючою більшістю проти кликання до війська батьків, поки буде вичерпаний запас нежонатих.

ПІДГОТОВКА ДО ІНВАЗІЇ ЕВРОПИ

ЛОНДОН, 17. лютого. (ОНА). — Підготовка до інвазії европейського континенту в повнім русі. Всі европейські уряди, що є на вигнанні в Лондоні, формують спеціяльні відділи цивільних людей, які мають йти з наступаючими союзними арміями і тримати контакт між населенням даної країни й наступаючою союзною армією.

Кажуть, що спеціяльні відділи, які складаються виключно з тих людей, яких край буде нападений союзними арміями, будуть старатися вдержувати після інвазії порядок, організувати допомогову службу й організувати владу.

ЩО КАЖУТЬ УКРАЇНЦІ ПРО ПОБУТ НІМЦІВ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 15. лютня. (ОНА). — Інформаційний Булетин Совєтської Амбасади малює стан, в якому совєтські війська найшли відібрані ними від німців українські землі. В селах Марківці й Маловою совєтські війська застали в концентраційних таборах кількасот українських селян, яких німці були зігнали до таборів й тримали їх на вивіз до німецьких фабрик. Селяни оповідали, що німецькі салдати страшно над ними збиткувалися: побивали фізично, морили голодом і заводили сувору дисципліну.

Перед приходом совєтської армії німці потрапили вивести з Марківського району около тисячу людей і відослали їх до Німеччини на примусову працю. З села Крицького німці також вивезли велике число людей до своїх таборів, які находяться біля кожної залізничої стації. Селяни оповідали червоноармійцям, що двадцять селян з Крицького в таборах згинуло від побоїв німецьких салдатів. Найбільше вивезено молоді, хлопців і дівчат, над котрими німецькі наставники страшно збиткувались.

В українськім селі Знобновгородському німці розстріляли 150 українських селян, закидаючи їм приналежність до партизан. Свідки оповідають, що розстріляні селяни не були партизанами, а звичайними робітниками й не робили нічо такого, за що німці мали би право їх розстрілювати. Між засудженими було багато українських дівчат і жінок, котрих німецькі салдати перше знасилували, а опісля розстріляли або живцем спалили.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ І СОВЄТСЬКИЙ ПРОФЕСОР

В статті п. н. „Богдан Хмельницький", що її написав совєтський учений, проф. Н. Петровський, представлено великого гетьмана України як „талановитого полководця", що був „борцем за прилучення України до Росії". Виходить, що яка не булаб влада в Росії, царська чи червона, а „наука", коли іде про український нарід і його національні змагання, є одна і та сама.

НЕ ДАДУТЬ УТЕКТИ ВОЄННИМ ЗЛОЧИНЦЯМ

ЛОНДОН. — Перед клюбом Св. Степана виголосив вайкавнт Саймон, член британського кабінету міністрів, промову за карання воєнних злочинців. Він запевняв слухачів, що, як таке покарання буде постановлене, Аліянти вже не дадуть воєнним винуватцям уникнути кари.

ПОМИЛКА ЦАРСЬКОЇ РОСІЇ...

Читаємо в москвофільськім „Світі" з 7. лютого таке:

„Царська Росія зробила в часі розборів Польщі важну помилку, забравши чисто польські землі, а оставивши русскі области в руках Австро-Угорщини. Ось та помилка не тільки завдала Росії багато клопотів, але також зробила можливим в останніх десятиліттях розвій українського сепаратизму... Коли буде піддержка сепаратизму, він може в будуччині спричинити багато клопотів. І тому саме Росія не повинна повтаряти минулих помилок, і як буде нагода, вона повинна рішучо домагатись прилучення до себе всіх русских областей і обєднання всього русского народу". Далі кажеться, що на Лемківщині живе той самий нарід, що в Росії, та що говорить тою самою мовою, що ті, що живуть в глибокій Росії. Чи не ясно?

Селяни нераз оповідають про такі звірства на Україні, що якби не було на те більше свідків, то можна би ті оповідання приняти за фантазії хворих людей. Видко, що як німцям заломано фронт, то „непереможні надлюди" зганяли свою злість на безборонним українським селянстві.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

У День Вашинґтона

Як кожне національне свято, так і річниця народин великих людей народу набирає надзвичайної ваги в кожний переломовий період. У такий період народ стає до болющого свідомий, що від його зусиль залежить так багато, особиста доля, його людей, їх громадська доля, може навіть існування цілої суспільности, себто життя того цілого порядку, який він вважає основою свого існування. Тому й не диво, що в такий переломовий період, як цей, що ми його переживаємо в другу світову війну, американський народ пробує черпати з життя своїх великих людей натхніння до великих зусиль і до великих жертв.

Власне в житті „Батька своєї батьківщини", як звичайно називається Джорджа Вашингтона, начального команданта американських військ, що вибороли незалежність американських кольоній, і першого президента Злучених Держав, було багато таких подій, що й важкий переломовий мент, через який переходить Злучені Держави, находимо багато такого, що мусить нас загріти новим теплом і запалити до найбільших жертв для американської батьківщини.

Джордж Вашинґтон віддав Америці найкращі літа свого життя. На жертвеннику Злучених Держав він був готов кожної хвилі зложити все, що мав найдорожче.

Не дивлячися на те, що він стрічав нераз багато противників, він на це не нарікав, а говорив, що його заслуги є переплачені добротою батьківщини. Коли йому віддавали честь іміґранти, він дякував їм за те як за доказ піддержки дня нього в службі для добра спільної батьківщини. У годині тріюмфу, коли край вертав до нормального мирного життя і коли прийшлося розвязувати американську армію, він пригадав народові, що й тоді він переходить через крізу, бо цілий світ дивиться на нього, яке життя він потрапить впорядкувати за новими засадами свободи.

Кожне таке слово Вашинґтона, як малощо не кожний Його чин, кличе нас нині не щадити ніяких зусиль ні жертв для добра Америки, що видала такого великого чоловіка, і завдяки котрому вона сама стала великим краєм.

НІМЦІ ОГРАБИЛИ І ЗНИЩИЛИ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ В КИЄВІ

ВАШИНҐТОН, Д. К., 15. лютня. (ОНА). — Інформаційний Булетин Совєтської Амбасади подає звідомлення Луки Калениченка про ограблення й знищення німцями відомого Українського Музею в Київі. Музей був зорґанізований українським громадянством ще за царських часів (1896. року) і мав найціннішу збірку українського мистецтва: 10,000 образів і 300,000 обєктів народнього мистецтва. Між образами були портрети українських гетьманів з 17. і 18. століття.

Між забраними з музею річами находилася велика збірка старих ікон й мистецьких образів таких відомих артистів, як Левицький і Боровиковський. Ці образи висіли на стінах великої кімнати, в котрій були зібрані мистецькі річи 18. століття. Німці вивезли з Київа цінну збірку образів великого українського мистця і поета Тараса Шевченка. В Українськім Музею був окремий відділ Тараса Шевченка, котрий відвідувало сотні тисяч українських і чужих людей. Українці цінили мистецьку спадщину Шевченка на вагу золота, але дочекалися того, що німецькі окупанти все те ограбили або знищили. Вивезли вони з Українського Музею теж образи відомих мистців: Іллі Репіна, Трутовського, Васильківського, Орловського і Святославського. Три тисячі праць найкращих українських мистців опинилось як не в огні, то десь в „салонах" німецьких фельдфеблів.

У відділі народнього мистецтва в Українськім Музею в Київі находилися вишивки, ручники, вишивані хустки, народні строї, тощо з цілої України. Німці ограбили відділ української кераміки і деревляних виробів. Це також були цінні річи й нераз звертали на себе око критичного чужинця. Ця інституція в Київі була гордістю кожного свідомого українця. Німці ограбили й понищили такі історичні памятки, яких вже більше ніде не було. Розікравши дорогоцінні річи, німці музей спалили.

ҐЕРІНҐ ХОТІВ ВИВОЗИТИ З УКРАЇНИ ВУГОЛЬ І ЗАЛІЗО

ЛОНДОН, 17. лютня (ОНА). — Радієві коментатори в Лондоні говорять, що наступ совєтської армії на Україні попсув Ґерінґови пляни експльоатації земельних багатств України. Минулого року Ґерінґ був зорганізував велику корпорацію, яка мала на ціли відновити понищені копальні вугля і залізної руди. У

весь сирівець з України німці мали на ціли перевозити до Німеччини і переробляти його там на фабричні продукти. Україна мала заступити німцям втрачені давніше кольонії, а український нарід мав бути невільником. Ґерінґ навіть хвалився, що стане найбагатшим чоловіком на світі.

Німці стягали на Україну агрономів, інжинірів, хеміків і всяких промислових спеціялістів і запрягали до праці над відбудовою індустрії. Вони вложили там великі суми гроша, але малощо відреставрували, бо населення ставилось до них ворожо, а притаєні між народом партизани часто нападали й нищили все те, що німецькі спеціялісти хотіли наладнати. Теперішня совєтська офензива цілком виганяє німців з України. Він неї всі їхні заміри й надії збагатитися пропадають. Німецькі індустріялісти втікають з України один наперед другого, аби тільки врятуватися від смерти.

НІМЦІ ЗАБИРАЮТЬ ПОЛЯКІВ ДО ВІЙСЬКА

ЛОНДОН, 17. лютня. (ОНА). — Лондонську пресу обігла вістка про набір поляків до німецької армії. Мобілізацію поляків оголошено на всіх занятих німцями польських територіях. Військову повинність при німецькій армії мають сповняти відтепер всі фізично здібні поляки.

Німецькі газети з Польщі нарікають, що німці вже віддавна стараються приєднати поляків до співпраці, але з поляками тяжко в цій справі договоритися. Вони занадто вперті і без примусу не хочуть нічо в користь німецької влади робити. Через це німці вивезли багато польських людей до Німеччини і заставили їх працювати на своїх господарствах і в фабричних заводах.

Дальше пишуть німецькі газети, що поляки симпатично ставляться до полонених і, як мають нагоду, то трактують полонених кавалком хліба, або тютюном. Німецька військова влада видала польською мовою розпорядок, в якім грозиться кожному полякови, котрого поліція переловить на тракуванню полонених тютюном, висилкою до Німеччини на тяжкі роботи.